

měkterým z nich, aby vykonávaly v tomto místě nebo i v obvodech druhých okresních soudů úkony knihovni.

Paragrafem 221 osnovy knihovního zákona současně zrušeny byly též dosud platné předpisy, obmezující převádění knihovních těles zapsaných v deskách zemských do pozemkových knih a připisování nemovitostí v pozemkových knihách zapsaných ku statku v zemských deskách a bylo připuštěno volné odepisování a připisování nemovitostí z desk nebo do desk zemských (a contr. § 3 zák. z 5./XII. 1874 č. 92 z. z.).

Naskytá se tu otázka, zda by nebylo přes některé n. popíratelné obtíže přece jen na místě, aby právě v těchto dobách, kdy na území naší republiky země jakožto právnické osoby de iure již neexistují a kdy možno očekávati, že obsah zemských desk velice se ztenčí. jakmile pozemková reforma bude provedena, zrušeny byly zemské desky vůbec a přikázány byly jejich hlavní knihy těm okresním soudům, v jejich obvodu nemovitosti v zemských deskách zapsané leží.

Není o tom pochybnosti, že existence zemských desk nemá v naší době již žádného právního a praktického odůvodnění a že zrušením zemských desk zjednodušilo by se, ba odpadlo by mnoho konceptní i manipulační práce soudní, okolnost to tím důležitější, že není dostatek potřebných sil a že provádění pozemkové reformy znamená na dlouhou dobu velké zatížení soudů stálým odepisováním parcel z desk zemských do knih pozemkových.

Jednajíce o pozemkových knihách, stanoví osnova knihovního zákona na rozdíl od knihovního zákona z roku 1871, výslovně, že vedle hlavní knihy a sbírky listin jest podstatnou částí pozemkové knihy »mapa pozemkové knihy« a vysvětluje hned, že jest to snímek katastrální mapy.

Ustanovení takového dosavadního knihovní zákon neměl a pouze zákony o zakládání pozemkových knih praví, že pro vyšetřování opatření jest kopii katastrální mapy, jež udržována býti má v souladu s pozemkovými knihami a s katastrální mapou a pak výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 11. dubna 1878 číslo 3676 vyslovuje, že podstatnou součástí pozemkových knih stala se též mapa.

Znamé ustanovení paragrafu 3. knihovního zákona z roku 1871 o tom, že každé knihovní těleso jest celkem, osnova nového knihovního zákona plně přejímá a dokonce je akcentuje tím, že v odstavci druhém téhož paragrafu výslovně stanoví, že »na hmotné díly knihovního tělesa o sobě nelze zapisovati knihovní práva.«

Totéž stanovisko pak vysloveno jest odstavcem druhým paragrafu 17. osnovy, stanovícím, že »zápis pozemkových služebností a služebností bytů nelze povolit na ideální části knihovního tělesa« a paragrafem 19. osnovy, odpovídajícím paragrafu 13. dosavadního knihovního zákona. (Pokračování.)

Dr. JAROSLAV ČULIK:

Vládní návrh nového not. řádu.

(Dokončení.)

Zcela nepraktické jest zavedení nových rejstříků a seznamů, zejména abecedního seznamu k rejstříku protestnímu dle jmen povinných. V praxi nastala ještě nikdy potřeba takového seznamu a jeho zavedení znamená jen ztěžování naší agendy a není ani

dobře možné, neb na četných směnkách vyskytují se stejná jména, takže hledání dle jmen nevedlo by k žádnému výsledku; mnohem snadněji nalezne se protest dle doby jeho vydání.

Podobnou zbytečností jest seznam ověření opisů, výpisů a překladů. Což vůbec se někdy v praxi přichází, aby se někdo na tyto úkony ptal?

Zbytečný jest též seznam převzatých peněz a hodnot i stačí peněžní kniha. Ještě více zbytečným jest seznam osob k těmto seznamům.

Zastaralý jest a k ničemu se nehodí seznam osob zbavených svéprávnosti, který sice jest i nyní předepsán, ale žádným notářem není veden, poněvadž není prostě možné kontrolovati denně úřední list a činiti z něho výpisy. Nemá též praktického významu pořizovati seznam všech osob zbavených svéprávnosti v celém státě, poněvadž není možno, aby notář dříve nežli sepíše listinu, prohlédal celý tento seznam za mnoho let a kontroloval, zda-li osoba k němu se dostaví v něm zapsána. Notář nově jmenovaný takového seznamu za dobu minulou vůbec nemá.

Ustanovení o seznamech a rejstřících nejlépe dokumentuje, že vládní návrh jest zpracován bez účasti praktických zkušených odborníků notářských, znalých praxe a ústrojí notářského.

Poslední stať návrhu věnována jest poplatkům notářským i přijímá ustanovení po většině shodná s nynějším n. ř.

Novotou jest, že dle § 231., nedohodne-li se strana s notářem, má poplatek upravit na žádost jednoho z nich komorní výbor s výhradou pořadu práva. Rozumím ustanovení tomu tak, že výbor stanoví výši poplatků a ponechá se notáři, aby se pořadem práva jejich zaplacení domáhal.

Tomuto návrhu odporuje však § 239., v němž se opět stanoví, že odporuje-li strana účtu, může sprostředkovati výbor a nedocílí-li se dohody, ponechá notáři vymáhati účtované (ne upravené) poplatky pořadem práva. Rozpor ten bylo by odstraniti a přesně stanoviti, kdo má posouditi správnost výše odměny notářovy, zda výbor komorní či soud v řízení sporném, a v posléz dotčeném případě dle jakých kritérií, zda na základě dobrozdání znaleckého, neb posudku komorního výboru, či dle vlastního uznání.

Mám za to, že jedině správný výklad § 231. jest ten, že výbor poplatky upraví a notář si je pak vymůže žalobou.

Vítati dlužno ustanovení § 244., jímž rozhoduje se konečně dlouho sporná otázka, že za zastupování a úkony, které nespádají pod ustanovení § 1. n. ř. může notář účtovat poplatky obdobně podle jiných sazeb, jako pro advokáty neb tlumočníky platných a že náhrady může též požadovati ve vlastní věci.

Zbytečné a neodůvodněné jest ustanovení, že notář má dle § 246. i na listinách soukromých uváděti účtovanou odměnu a údej podepsati. Nepochopuji, proč se povinnost ta ukládá jen notáři a nikoliv advokátům neb ústavům, které ať oprávněně či neoprávněně soukromé listiny sepisují.

Želeti jest, že vládní návrh nepřijal ustanovení § 208. naší osnovy, že poplatky notářovy požívají přednosti před ostatními dluhy pozůstalostními jakož i ustanovení, že odměna notáři, jako soudního komisaře požívá i v konkursu výsadního pořadí, kterážto otázka byla již

několikrát nejvyšším soudem rozhodnuta v náš prospěch.

Konečně doporučovalo by se také, aby pojata bylo do notářského řádu právo retenční pro poplatky notářovy na penězích a cenných papírech v jeho uschování se nacházejících, jako tomu jest v řádu advokátním.

Uvedl jsem pouze hlavní změny, přednosti a nedostatky; o podrobnostech se zmiňovati není tu místa.

V celku vzato, dlužno spatřovati ve vládním návrhu pozoruhodnou práci zákonodárnou svědčící o veliké pili a svědomitosti.

Byť i vládní návrh odchyloval se od našeho theoretického nazírání na stav notářský a první ze všech států vytvořil nový osvědčovací orgán státní správy, možno se s novotou touto smířiti, neboť dostává se tím našemu stavu pevného podkladu, na němž bude možno v budoucnosti vybudovati čistý institut notářský a docíliti úplného vymezení výhradně působnosti notářské oproti stavu soudcovskému a advokátnímu, jak tomu jest ve všech státech románských.

Pokračující dělba práce nutně směřuje k této úpravě. Marné jest volání po sestátnění notářství a ještě nemslyšnější jest hlásati, že notářství má býti spojeno s advokací. Zcela jiná jest duševní práce soudcova, advokátova a notářova. U prvního nese se pochod duševní k tomu, aby nalezena byla pravda a dopomoženo bylo jí k právu, u druhého, aby straně v právu ohrožené dostalo se ochrany a vítězství, u notáře, aby každé straně dostalo se po právu a žádné aby nebylo ublíženo.

Tyto tři různé psychologické pochody znamenají tři světy zcela mezi sebou se různící. Tři různé funkce, jichž nelze spojití a proto jest třeba, pro každou tuto funkci jiného orgánu.

Aby notářstvo dosáhlo posice, která mu výhradně přináleží, jest s druhé strany třeba, aby vzdalo se všeho toho, co odporuje jeho ideologickému poslání.

Není to prozatím možno, dokud nebude mu opatřena jinde náhrada, nemá-li býti ohroženo na své existenci. Kde náhradu tu hledati, nemůže býti pochybnosti. Lze jí dosáti jen tím, že se notáři jakožto jedinému veřejnému osvědčovacímu orgánu dostane s vyloučením všech ostatních stavů, výhradná činnost osvědčovací a agenda listinná.

Bude to na prospěch všeho obecnstva a v zájmu lepšího udržení právního pořádku ve věcech soukromoprávních.

To dlužno vytýčiti za cíl všemu našemu budoucímu snažení.

JUDr. FRANTIŠEK MATOUŠ, kandidát notářství v Jičíně:

Započítání vojenské služby.

Dle autentického výkladu výnosu ministerstva spravedlnosti z 21. VIII. 1923 čís. 31975/23, upravujícího započítatelnost vojenské služby do praxe notářské (České Právo číslo 5. t. r.) nelze kandidátům notářství včítati do praxe vojenskou službu válečnou, kterou přerušena a zdržena byla jejich studia universitní. — Domnívám se, že nebyla, a také nemůže tím býti tato otázka řešena definitivně.

Akademický senát university Karlovy uvažuje v mimořádném sezení svém dne 5. června 1919 o rozsáhlých škodách, které způsobeny byly valné části české inte-

ligence tím, že ti, kdož vytrženi byli ze studií universitních vojenskou službou válečnou, nemohli je závčas ukončiti, ale teprve po mnohaletém zdržení je skoncovati a pak o místa se ucházeti mohli, — usnesl se působiti k tomu, aby válkou takto poškození absolventi universitní nebyli ve status v jednotlivých oborech povolání řaděni dle data nastoupení služby, nýbrž se slušným zřetelem na ztrátu let ve studiích utrpěnou, tedy alespoň s plným započtením prokázané aktivní vojenské služby válečné. — Naše Alma Mater byla zajisté především k tomu povolána, nás, válečných poškozců takto se ujmouti, neboť jenom universita byla stálým a bezprostředním svědkem, v jak zuboženém stavu po státním převratu ze všech koutů dějiště světové války vraceli jsme se duševně, fysicky i materiálně úplně vyčerpáni, namnoze i povážlivě nemocni — zas po létech ku knihám, a jak svízelo bylo nám se probíjetí potížeji poválečnými, abychom studia universitní mohli obnoviti, a v nich pokračovati. — Universita byla si vědoma, že úlevy ve studiích, jež byla s to nám poskytnouti propočítáním semestrů nás nemohou zúplna odškodniti, ale ztráta našich nejlepších let, padnuvších za obět nejtěžší a nejzodpovědnější povinností občanské, může nám býti nahrazena teprve v budoucím našem povolání. — Proto stanovila pro nás požadavek úplného započtení aktivní služby válečné, a splnění jeho doporučila věle jakožto samozřejmou, čistě lidskou povinností těm, jimž bylo dopřáno za války zůstaťi doma. (Příslušná výzva prošla všemi denními listy v červnu 1919.) A tu přichází svrchu citovaný ministerský výnos, který rázem nám, válečným poškozcům, léta za studií universitních ve vojenské službě válečné ztrávená, úplně škrtá z našeho života, utvrzuje tak via facti získanou přednost těch, kdož na vojně vůbec nebyli, a ponechává volné pole všem, kteří ze ztrát našich chtějí těžiti. Nelze nám jistě zazlívati, domníváme-li se, že tvůrcem tohoto výnosu mohl býti jenom někdo, kdo vojenské služby, zejména válečné, vůbec nezakusil, a nemá tudíž potuchy, jak trpko jest, nechati na vojně, a k tomu za války, mladistvá, nejcennější pro budoucí povolání léta ubíhati nenávratně, a jak vidno naprosto nahraditelně.

Připouští se arci, že při »obsazování míst notářských mohl by (ale nemusil!) býti vzat zřetel i na tu okolnost, že ten který kandidát konal za války službu vojenskou«, ale to jest ustanovení velmi problematické, jimž »nesrovnalostem, z toho vzcházejícím« není nikterak odpomoženo. — Neboť, jak bude moci za nějakých 10 let, až my službou mladší kandidáti při obsazování míst notářských přijdeme v úvahu, personální referent, který třeba z vlastní zkušenosti vojny ani nepoznal, za »jinak stejných okolností« vzíti zřetel k argumentaci žádosti: »sloužil jsem za světové války tolik a tolik let, a zdržel jsem se tím ve studiích universitních« — nemaje bližších instrukcí, které by určovaly, jak tuto okolnost jest v daném případě povinen hodnotiti. — Jeho volnému uvažování má patrně býti zůstaveno, chce-li k tomu vůbec přihlížeti, či nikoliv, a jistě nebudeme pesimisty, řekneme-li, že v nejčtetnějších případech padnou jeho libovůli za obět naše válečná léta, a zapadnou tak neúprosně a definitivně nepaměti do propasti. — Válka, tato příšerná vysoká škola života, již činně se účastniti byli jsme přinuceni, odvykla nás jednou pro vždy s tak neurčitými možnostmi odškodnění se spokojovati.